

Jegyzetek: 1. Grünhut László németes hangzású nevét Gondosra magyarosította (1936). A 2., 3., 5. jegyzetben említett művek Grünhut, a 6. jegyzetben említett mű Gondos névvel jelent meg. Mi a Gondos-Grünhut nevet használjuk. – 2. *Über Gestaltpsychologie und Gestalttheorie*. Langensalza, 1929, 55–167. l. – 3. *Das Wesen und der Wert des Seins und die Grenzen der reinen Vernunft*. Ambrosius Barth, Leipzig, 1931. *Eros und Agape. Eine religionsphilosophische Untersuchung*. C. L. Hirschfeld, Leipzig, 1931. A cikk külön nem jelzett idézetei ebből a két kötetből származnak. – 4. *Stimmen der Zeit*. 1931. 475. F. Berger szerint ezek a művek az eckharti beszédekre emlékeztetnek. (*Das Werden Zeitalter*. 1931, 549.) Nemrégiben Hans Urs von Balthasar utalt rájuk a *Mysterium Paschale. Mysterium Salutis* 3. 2. (Einsiedeln, 1969, 179 l.) című munkájában. Filozófiai gondolatrendszerét ez idáig csak egyetlen cikk, s egy általunk írt elemzés mutatja be: *Gondos-Grünhut, László 1903–1962*. (Dictionnaire des Philosophes I. Paris, 1984, 1060–1061. l.) – 5. *Metafizikai világnézet és Buddha megváltástana és a misztika*. Mindkettő magyarul jelent meg. Baján, 1935-ben. – 6. Ezen korszak egyetlen publikációja itt elmondott felszólalása: *Experiences on wich metaphysics as a science is based. Proceedings of the Tenth International Congress of Philosophy. (Amsterdam, August 11–18, 1948.)* I. Amsterdam, 1949, 99. l. – 7. *Idealismus und Materialismus als Stellungnahmen zum höchsten Wert*. – 8. Ami ennek a gondolatnak tudományfilozófiai előzményeit illeti, vö. a *Gestalttheoria*ra vonatkozó kritikai megjegyzést. (2.) – 9. *Die Kontemplation. Erklärungen über dem Gottesglauben und die Religion* II. 7.

GONDOS-GRÜNHUT LÁSZLÓ

Fohász

Uram! Köszönöm, hogy megengeded, hogy létezésedről megbizonyosodjam, és léted tudata kiemelt életem reménytelenségéből. Köszönöm, hogy lelkem mélyén megmutatkoztál jóságodban, és megtaláltam Benned életem értelmét és egyetlen igaz boldogságát. Légy velem, Istenem; ne engedd, hogy elfeledjem a csodát, melyet érettem tettél; add, hogy mindig a Te szeretett fiadnak, örök életedre kiválasztottnak érezzem magam. Taníts meg hinni, hogy mindig valóság légy számomra, hogy léted és jelenléted tudata minden gondolatomat, érzésemet, vágyamat áthassa, hogy mindig abban a bizonyosságban éljek, hogy Te vagy és jelen vagy. Taníts meg rendületlenül hinni, hogy van egy legfőbb üdvösség, és én ezt el fogom nyerni, hogy a semmi sötét, félelmes folyójának van egy túlsó partja, melyet el fogok érni, nem fogok a hullámokban elmerülni. Taníts meg remélni, hogy egész életemet egy végtelen Jóra való örömteljes várakozásban töltssem, hogy úgy éljek, úgy fogadjam az élet kellemes vagy kellemetlen eseményeit, mint akire ezeken túl, ezektől függetlenül valami nagy-nagy jó vár. Taníts meg szeretni; engedd, hogy érezzelek, mint legfőbb Jót, egész szívemmel vágyódom Utánad, mint egyetlen, igaz kielégülésem után, és a világot is azért szeressem, azért érezzem szépnek, mert a Te képedet látom felcsillanni benne; add, hogy minden emberben, a kedvesekben és a visszatásítottakban egyaránt, meglászsam a szegény, magányos lelkét és érezzem minden lélek egyetlenségét, pótolhatatlanságát, érezzem azt, hogy egyiknek sem szabad elvesznie, mert minden egyes lélek fontosabb az egész világnál.

Uram! taníts meg engem imádkozni, hogy a világról megfeledkezve tudjak a Te jelenlétedben időzni, és ezt az állapotot, amikor semmiről sem tudok, érezzem az én igazi életemnek. Add, hogy minden bajommal, minden problémámmal fel tudjalak keresni Téged, bízva benne, hogy Nálad vigasztalást fogok találni; és minden probléma, minden cél nélkül is el tudjak menni Hozzád, csak azért, hogy Nálad legyek, tiszta szeretetből, mert jó Veled együtt lenni. Add, hogy mindig jobban tudjak imádkozni, hogy mindig könnyebb legyen számomra a világtól elszakadni, Hozzád felemelkedni, hogy egész napom legboldogabb részének érezzem, amikor Veled lehetek, s alig várom az imádkozás óráját; hogy a Veled töltött időt érezzem napom igazi tartalmának és értékének. Add, hogy az ima biztos menedékem legyen, hogy amikor Veled vagyok, akkor kívül érezzem magam a világon, a világ minden hatalmától távol, az örökkévalóság szilárd talaján, és el se tudjak képzelni olyan veszedelmet, melyből az örök életbe, a Veled való együttlétbe ne menekülhessek.

Uram! ments meg engem a két nagy veszedelemtől, a félelemtől és a közönyösségtől. Nem azt kérem Tőled, hogy szabadíts meg a Semmi félelmes látomásától; nem úgy akarok a félelemtől szabadulni, hogy ne lássam többé a világ körül a Semmi mindent elnyeléssel fenyegető sötét szakadékát. Nem akarok megfeledkezni a Semmi örök sötétségéről, mint mindenkor fenyegető veszedelemről; nem akarok a világ látószólag szilárdságának tévhitébe menekülni. Ébren akarok lenni, látni akarom a világot, tudni akarom, hogy a Semmi szakadéka felett lebegek és minden pillanatban elmerülhetek. Mégis, kérlek, szabadíts meg a félelemtől. Add, hogy ne csak a Semmit lássam, hanem Téged is, a Semmit legyőző végtelen Hatalmat, és ne féljek a Semmi-ben való örök elmerüléstől, érezve a Te irántam való szeretetedet, mely engem megtart és pótolhatatlanná tesz. Ments meg a félelemtől, a Benned való hit és bizalom által; úgy, hogy mindig nagyon átérezzem a világ törekenységét, de nagyon érzem a Te mindenekfeletti erődet is. Ments meg Uram a közönyösségtől is, a lélek másik nagy veszedelmétől. Sosem érzem azt, hogy minden mindegy, semmi sem fontos, nincs előttem cél, melyért érdemes küzdeni; sohasem engedjem át magam, a Léttel nem törődve, a tespedésnek, a Semminek. Az élet felhőjén keresztül mindig világítson felém a Lét végtelen értéke, vonzzon és lelkesítsen, hogy soha ki ne aludjon bennem a végtelen Jó utáni vágy, az erőfeszítésre való készség. Ments meg a félelemtől és a közönyösségtől egész életemben, de különösen a nagy válság idején, halálom órájában. Amikor a világ megszűnik számomra létezni, amikor hirtelen kialszának a világ világosságai, amikor magamra maradok a Semmi végtelen sötétségében, akkor ne legyen úrrá rajtam a félelem és a közönyösség; ne bénítson meg az éjszakában való elveszettség rémülete, és ne adjam meg magam, a Léttel nem törődve, kényelmes lustasággal, a nemlét eszméletlenségének, hanem a Te Lényed tudatától bátorítva, Lényed után vágyódva megtaláljam az utat Hozzád. Légy velem Uram, a halálom órájában, fogd meg a kezem, amikor majd a Semmi éjszakájában keresem a Hozzád vezető utat.

Uram! életem legjobb perceiben világosan érzem, hogy lélek vagyok: a Semmi örök vándora és Isten keresője. Add, hogy erről soha meg ne feledkezzem és elkerüljem azokat a gondolatokat, érzéseket, vágyakat, cselekedeteket, melyek hozzám, mint lélekhez nem méltók. A világ meg akar győzni róla, hogy ő az én uram, tőle függ a sorsom, tőle függ a boldogságom és a boldogtalanságom. Azt akarja, hogy én ezt elismerjem és valljam. A világ ujjongást és szomorúságot, félelmet és vágyakozást akar keltetni bennem színes káprázataival; azt akarja, hogy a történések miatt kétségbeessek, reszkessek, másokhoz durva legyek, mohón és erőszakosan küzdjek a javakért és ezzel elismerjem, hogy ő az én sorsom ura. Add Uram, hogy soha meg ne feledkezzem róla, hogy a világ csak káprázat, hogy semmi igazán boldoggá, sem igazán boldogtalanlanná nem tud tenni engem, hogy igazi veszélyt nem jelent számomra, igazi biztonsá-

got nem ajándékozhat, mert én nem vagyok a világ része, én kívül állok a világon, én a Semmi örök vándora és Isten keresője vagyok. Add Uram, hogy lélekvoltom tudatában mindig derűsen, nyugodtan álljak a világgal szemben és távol maradjak azoktól a veszedelmektől, melyek a Semmi örök vándorához nem méltók.

Uram, Te vagy az örök Létező és a végtelen jó, és önmagad szemléletében végtelenül boldog vagy. Mégis, szenvedsz értem, mert pótolhatatlan vagyok számodra, látod elveszettségemet és meg akarsz menteni. Kopogatsz lelkem kapuján, bebocsájtást kérsz, bennem akarsz élni, bennem akarsz világitani, bennem akarsz testet öltetni. De én be vagyok zárkózva önmagamban, a saját kis szűk vágyaimba, érzéseimbe, gondolataimban élek, csak önmagammal törődök és nem hallok a Te kopogtatásaidat, nem figyelek a sugallataidra, csak a magam kis életét élem, és nem engedem a Te életedet magamba áramlani. Uram, segíts, nekem! Segíts nekem, hogy meg tudjak nyilni Számodra, hogy engedjem felcsendülni lelkemben sugallataidat, tudjak csöndben figyelni rájuk. A Te sugallatod legyen életem forrása és irányítója, legyek edény, melyet Te töltesz meg tartalommal, hangszer, melyen egyedül Te játszol, hogy végül mondhassam: nem én élek, hanem Te élsz rajtam keresztül. Én én maradok; én sohasem lehetek Te; de nem az én életemet, hanem a Te életedet akarom élni. Tudom, hogy Te nem fukarkodsz önmagaddal; mindenütt jelen vagy, minden lélek felé sugározod szellemedet; legyek hát nyitott Lélek, hogy felzendülhessen benne a Te örömed.

Uram! Ebben a világban a lelkek kimondhatatlan sokat szenvednek és nagy sötétségben élnek. Még ha én nem is teszek nekik semmi rosszat, akkor is nagyon nyomorúságos az életük. És mégis: az én legtöbb szavamnak, cselekedetemnek, pusztá jelenlétemnek az a következménye, hogy a lények amúgy is nehéz életét még nehezebbé teszem. Uram! én nem akarok azért élni, hogy még több szenvedés és sötétség legyen a világban. De ha a magam életét élem, magam gondolatait mondom, a magam vágyai szerint cselekszem, akkor csak a sötétséget és szenvedést gyarapítom. Ezért is kérlek, hogy tégy nyitottá engem a Te sugallataid számára, tégy csatornává engem, melyen keresztül a Te szereteted és világosságod árad a világra, mert csak úgy lehet az életem termékeny, csak úgy tudom szavaimmal és cselekedeteimmal, pusztá jelenlétemmel a lelkek szenvedéseit enyhíteni.

Uram, ne maradjon magányos monológ az én Hozzád intézett szavam. Ha eljövök Hozzád fáradtan, gondoktól terhelten, vagy Utánad való vágyakozásból, ne csüggedjek a saját gondjaimon, a saját mondanivalómon, hanem miután kiöntöttem Előtted szívemet, tudjak elhallgatni és csöndben figyelni a Te válaszodra. És ne hagyj elmenni üres kézzel; vedd le rólam nyomorúságomat, vigasztalj meg, tölts el engem léted bizonyosságával, lényed ismeretével, hogy megerősödj, a Te igazságod hirdetőjeként térhessek vissza a világba. És amikor a világban vagyok és mindennapi feladataimat végzem, akkor se hagyjon el jelenléted tudata; hogy amikor a világban vagyok, akkor is lényem örökkévaló részével Nálad legyek!

Uram! Amit a magam részére kérek, azt kérem Tőled minden lélek számára. Imádkozom Hozzád azokért, akiket ismerek és szeretek; Te jobban ismered őket, mint én, jobban tudod, hogy mire van szükségük és jobban is szereted őket nálamnál: segíts meg őket! Imádkozom Hozzád azokért, akik közönyösek nekem, akiket nem tudtam megszeretni; Neked nem közönyösek ők, könyörülj rajtuk. Imádkozom Hozzád minden lélekért, az élőkért és a megholtak lelkeiért: nyisd meg őket a magad számára, hogy Te légy mindegyikben az élet és mindannyian egyek legyünk Benned.

Amen.

(1950–55?)